

Ihmisen kokonaisvaltainen kohtaaminen

Heikki Salomaa 4.12.2012

Terve ja sairas uskonnollisuus

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO

Auttava ja vahingoittava uskonnollisuus

”Primum artis est non nocere.”

Hippokrates

Tehtävä:

- Laadi miellekartta vahingoittavaan uskonnollisuuteen liittyvistä tiedoistasi ja kokemuksistasi.
- Keskustele havainnoistasi kahden tai kolmen hengen ryhmässä opiskelijatovereittesi kanssa

Mikä uskonnossa voi vahingoittaa?

Oppi

Moraali ja etiikka

Yhteisöllisyys

Rituaalit

Jumalakuva ja sisäiset kokemukset vanhemmasta

• *Houkuttaja*

- Täysin riippuvaisen kokemus Jumalasta äidillisenä hoivan ja ravinnon antajana, rajattomana ja nielevänä.
- "Sydämellä Jeesuksen olla on niin suloinen. On niin tyyntä, rauhaisaa, niinkuin unta ihanaa."

• *Hallitsija*

- Mielikuva Jumalasta kaikkeen pystyvänä isänä, jota hänen pikkupoikansa rajattomasti ihailee. Herra Sebaot, Kuningas.
- Myyttinen hallitsijautopia on lukuisten poliittisten mytologioiden autoritatiivisen järjestelmän alkujuuri.

• *Vetäytyjä*

- Suhde jumalaan on kuin kaukaista rakastettua kaipaavan suhde. Jumala on kaihon kohde, etäinen Korkein Hyvä, joka joskus sattumanvaraisesti, ailahtelevasti ja pistemäisesti osoittaa suopeuttaan.

...jatkuu

• *Vaatija*

- Ankara ja syyttävä hahmo, joka vaatii ihmisen tilille teoistaan ja erityisesti vihantunteistaan.
- Vaatija kaataa ihmisen itsensä niskaan syyllisyyden kaikesta sisäisessä maailmassa vallitsevasta kärsimyksestä ja tuhoavuudesta.
- "Vain askele syrjään jo murhetta tuo, se hukkuu, ken lihansa hallita suo."

• *Parantaja*

- Houkuttaja ja Hallitsija ovat integroituneet epäitsekkään rakkauden ylivallan alle, Jumala nähdään kärsimään ihmisen puolesta.
- Tuhlaajapojan isä antoi anteeksi jo ennen kuin poika ehti sitä pyytämään.

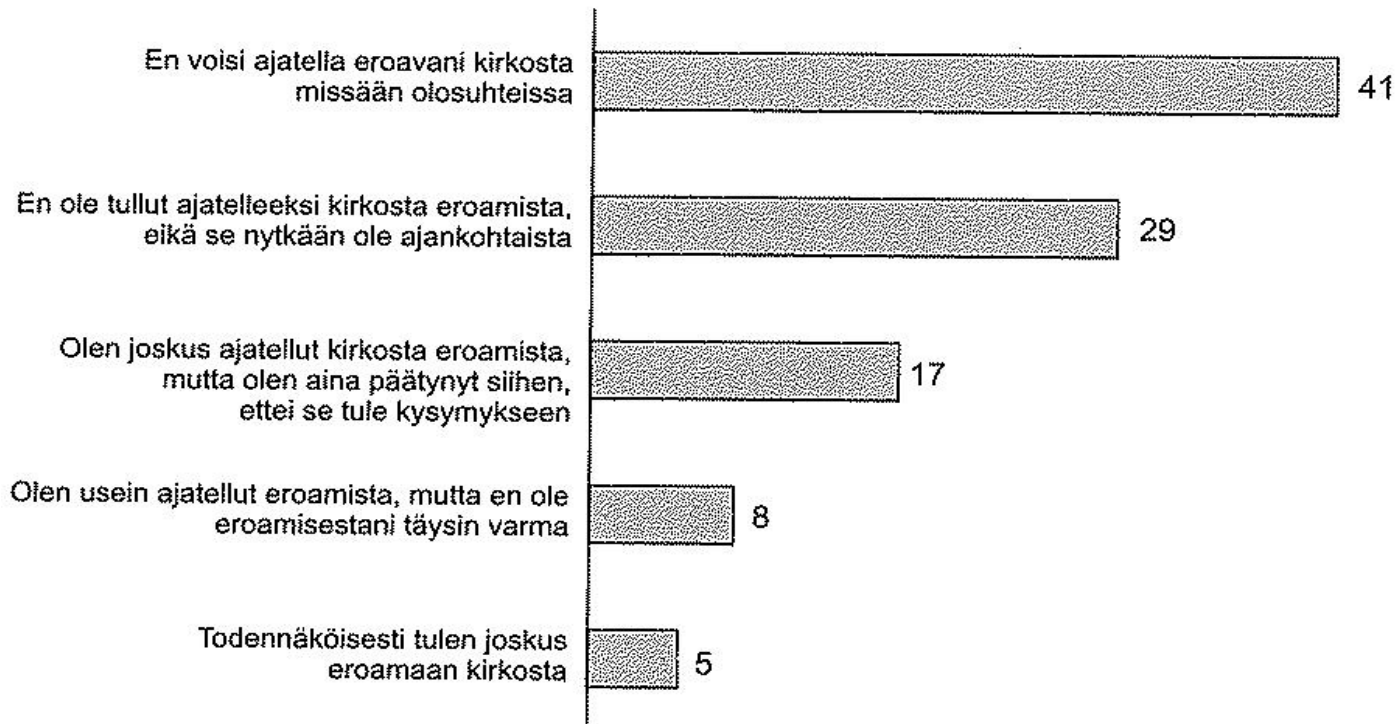
Uskovan ihmisen psyykkisessä historiassa mielikuvat Jumalasta vaihtelevat ja kiertävät rataansa oman lainalaisuutensa mukaan.

Matti Hyrck: Mielen kuvat Jumalasta

Vieraantuminen institutionaalista uskonnosta

Kuvio 4. Kirkon jäsenten suhtautuminen ajatukseen kirkosta eroamisesta. Gallup Ecclesiastica 2003. N=827. %.

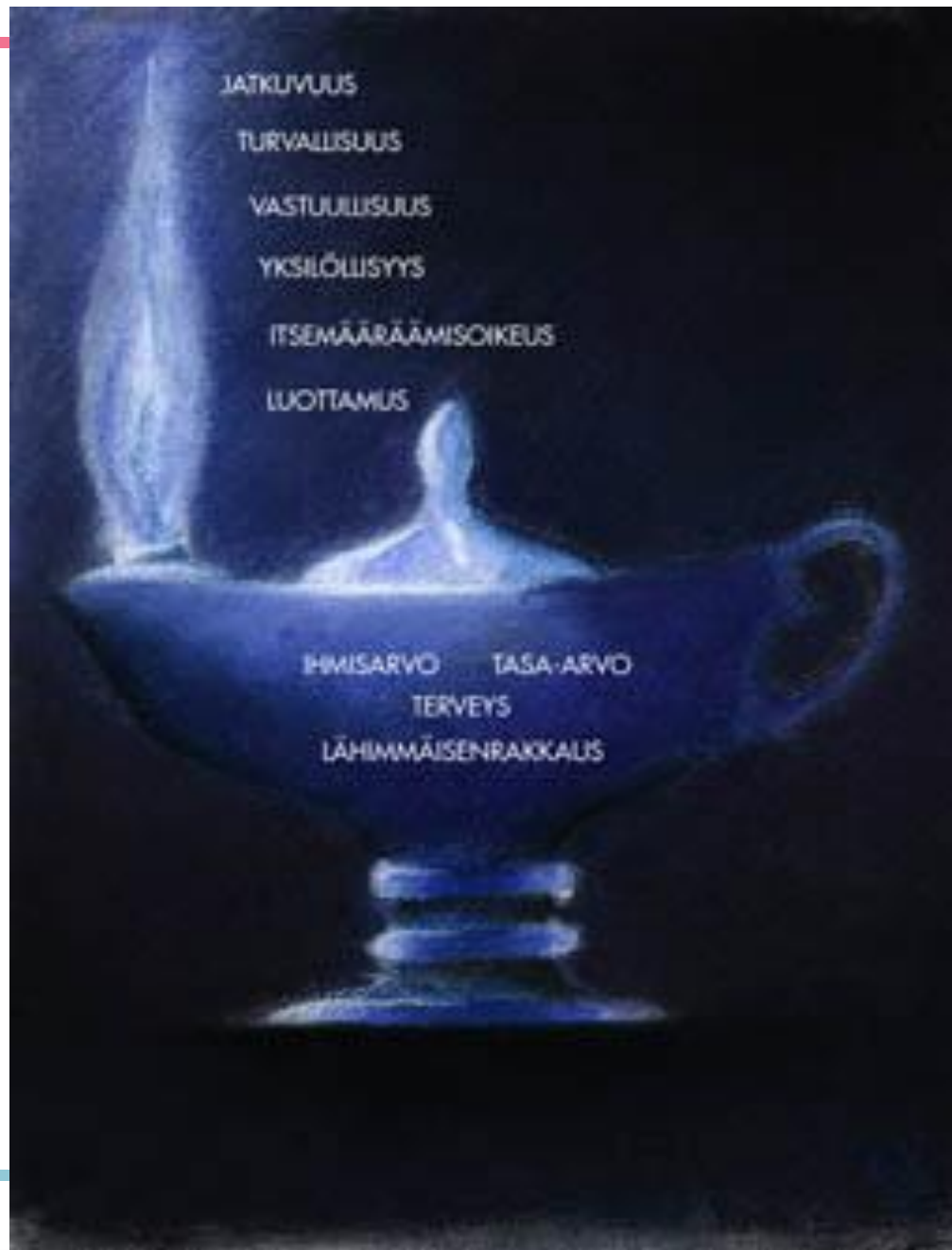
Terve usko sairaudessa

- on **suhteessa** elämän **tapahtumiin** ja koettuihin tosiasioihin,
- vahvistaa kykyä **nähdä elämässä kaunista** ja myönteistä,
- antaa voimaa **vastustaa/rajata itsesäälin houkutusta** ja negatiivisen uhkaavaa yksinvaltaa ”elämän maisemassa”,
- luo **turvallisuutta ja** toivoa,
- auttaa **vapautumaan jatkuvasta syyllisyyden ja huonouden tunteesta**,
- luo **luottamusta**: elämä on tällaisenakin arvokas ja mielekäs,
- antaa **voimaa tähän hetkeen ja avoimuutta tulevaan**.

(sairaalapastori Esa Fabrin)

Hoitotyön arvot
Pohjois-Karjalan
sosiaali- ja
terveyspalveluiden
kuntayhtymässä
2010

Uskonto ja terveys

Tutkijoiden viisi oletusta **uskonnon myönteisistä terveysvaikutuksista**:

1. Kohentunut terveyskäyttäytyminen

- Itsetunto ja oman minä arvostus kohoavat ja sen myötä halua huolehtia myös fyysisestä hyvinvoinnista.

2. Kohentunut psyykkinen kunto

- Pelon, huolen ja vihamielisyyden tuntemuksien hallinta helpottaa stressiä ja muutakin psyykkistä kuormitusta ja samalla parantaa yleisvointia.

3. Toimivat coping-keinot

- Uusia keinoja käsitellä stressaavia tilanteita ja tapahtumia.

4. Parantunut sosiaalinen tuki

- Tarjolla olevat emotionaaliset ja taloudelliset resurssit, verkostoauttaminen

5. Yliempiiriset tekijät

- Vihjeitä on, mutta kriittisen tutkimuksen välineillä ei ole kyetty todentamaan.

Prof. Antti Räsänen: Uskonto ja hyvinvointi - teoksessa Terve sielu terveessä ruumiissa. (2009).

Kiitos aktiivisesta panoksestasi!

ITÄ-SUOMEN
YLIOPISTO

www.uef.fi